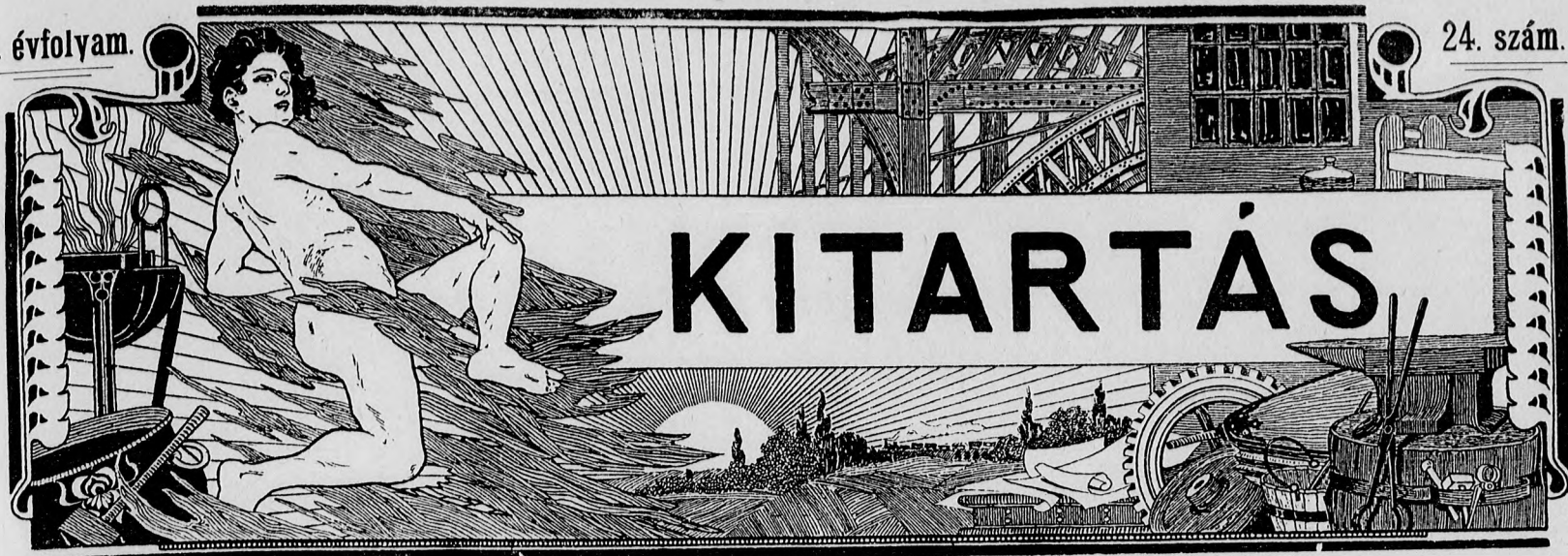

1900. június hó 17-én.

II. évfolyam.

24. szám.

Társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel24 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
SZENTESSY GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.
Telefon szám 58-61.

Mult számunkhoz mellékelve küldtük a „Kitartás“ tagjainak egyesületünknek a belügyminiszterium által helybenhagyott alapszabályait szives tanulmányozás és minél szélesebb körben való terjesztés végett. Aki esetleg nem kapta meg, sziveskedjék kiadóhivatalunkban megreklamálni, hogy azonnal intézkedhessünk.

A munka.

Megkezdődött a „Kitartás“ továbbfejlesztésének munkája az egész vonalon. Lázasan sietéssel dolgoznak mindenfelé tagjaink, jönnek az új tagok úgy az *A*, mint a *B* csoportba, sőt a régebben elmaradozott tagok is sietnek vissza a „Kitartás“ zászlója alá. Az alapszabályok szétküldése megtette azt a hatást, melyet vártunk és amely eredmény el nem maradhatott. Most már mindenki ismeri az alapszabályokat, most már mindenki dolgozhat a szent cél érdekében. Jól esik látnunk tagjaink buzgalomát s ez a buzgalom csak fokozza a mi munkakedvünket idebenn a központban.

A tájékoztató német nyelvre már le van fordítva, most fordítatjuk le a tót és horvát nyelvre, hogy azokat a megfelelő vidékekre szétküldhessük. Felkérjük tehát a „Kitartás“ igen tisztelt tagjait, hogy értesítsenek bennünket egy *négyfülléres levelezőlap*on, ha esetleg olyan ismerőseik vannak, akiknek német, tót vagy horvát nyelvre fordított tájékoztatót lehetne küldeni.

Mi ugyan szétküldjük azokat a megfelelő vidékekre, de mindenesetre előnyösebb lesz az egyesületre, ha mindenki megírja azt, ha valamely idegen nyelvet beszélő ismerőse érdeklődne egyesületünk iránt. Mi természetesen

azonnal elküldjük számára a német, tót vagy horvát nyelvű tájékoztatót. Ne sajnálják ezt a kis fáradságot, mert eredményében busásan fog az megtérülni a különböző kedvezményekben, melyeket a tagszaporulat által elérhetünk.

Együttal felkérjük igen tisztelt tagjainkat arra is, hogy az esetleg más városban vagy más vidéken lakó ismerőseik vagy rokonaik nevét is tudassák szintén velünk, hogy hivatkozva a cím beküldőjére, azoknak is küldhessünk tájékoztatókat, hogy ily módon is elérhessük tagjaink számának minél impozánsabb szaporulatát.

Talán mondanunk sem kell, milyen felette szükséges az ránk nézve, hogy a „Kitartás“-t minél szélesebb körben kiterjesszük, hogy így a közteherviselés annál jobban megoszolhasson. Mert pihenésre csak akkor gondolhatunk, ha tagjaink száma megengedi a havi díjnak leszállítását.

A „Kitartás“ újabb segélynyújtása.

Alább közöljük egyesületi működésünk életbe lépte óta a harmadik segélynyújtásunkért benyújtott hiteles okiratot. Ezekből a nyugtakból láthatják tagjaink, hogy a „Kitartás“ a legrövidebb idő alatt bonyolít le minden

segélynyújtást, nem úgy mint más *jótekonysági egyesületek*, amelyek arra törekszenek, hogy minél tovább huzzák-halaszszák a szegény embereknek járó segélynyújtásokat.

Nyugta

mely szerint nőm, Nagy Zsófia, folyó évi május hó 15-én történt elhalálása folytán a „Kitartás” kölcsönösen segélyező-egyesület igazgatóságától nekem e czimen járó **300 azaz háromszáz korona elhalálási segélyt a mai napon hiány nélkül felvettem**, mit is ezennel nyugtatok.

Kelt Hidas-Németi, 1900. június hó 7-én.

Nagy Imre,
225. sz. p.-ór.

A fentieket hitelesen bizonyítom.

Kelt Tornyos Németi, 1900. június 7-én.

Tóth András.
bíró.

(P. H.)

Igazolom, hogy Nagy Imre pályáőr, a kassai osztály-mérnökségnél a H.-Németi csányivonalon a 225. sz. őrházban mint pályáőr van alkalmazva.

H.-Németi, 1900. június hó 7-én.

Rupp János,
pályafelügyelő.

Bizalmi férfaink névjegyzékének folytatása.

Felkérjük a »Kitartás« igen tisztelt budapesti tagjait, hogy a kezelés könnyítése végett befizetéseiket mindenki az itt felsorolt bizalmi férfiaknál eszközölje, s a bizalmi férfi minden egyes befizetésnél nyugtával fog szolgálni a tagoknak.

Felkérjük egyszersmind azokat a bizalmi férfiakat, akik még nem nyilatkoztak afelől, hogy elfogadják-e a nekik felajánlott bizalmi állást, mielőbb nyilatkozzanak, hogy nevüket esetleg pótlólag a »Kitartás« következő számában közzétehezzük.

Első m. petroleumgyár: *Domján Győző, Poppik Árpád Ferencz.*

Első m. gazd. gépgyár: *Németh Antal.*

Eisele-gyár: *Neumann Sándor.*

Első magyar csavargyár: *Berecz Pál.*

Erzsébet-gőzmalom: *Jung Márton.*

Északi főműhely: *Ellbogen Ferencz.*

Ferencvárosi pályaudvar (fűtőház): *Bajnok Béla.*

Fegyvergyár: *Perenyi Mihály.*

Keleti pályaudvar: *Szabó Antal, Ertl Károly, Csikesz Géza, Oberbauer József, Lochinger János.*

Légszuszgyár (Köztemető-út): *Tóth Sándor.*

Máv. gépgyár: *Puha József.*

Nyugoti pályaudvar (fűtőház): *Vogyeráczky József. (Műszaki kocsihivatal): Vecsei Frigyes, Vecsey Vilmos, Buzek Géza, Sziklay László.*

Rákóczy-téri vásárcsarnok: *Turcsányi Lajos.*

Svadló-gyár: *Podhagyay Károly.*

Fendloff és Dittrich-gyár: *Zalay József.*

Vallásalapítványi faraktár: *Marschall Antal.*

Vulkán-gyár: *Mihálovits Alajos.*

Magán megbízatásban: *Barina István, Krejcsik Adolf.*

Rákos-pályaudvar: *Gombás Károly.*

(Folytatjuk.)

A gályarabok betegsége.

A Guyaneba és Uj-Kaledoniába deportált francia gonosztevők egészségügyi viszonyairól most tették meg a hivatalos évi jelentést a gályákon alkalmazott orvosok. Megdöbbentő adatok vannak a jelentésben. A gályákra azok kerülnek, kiket a társadalom többé keblében meg nem tűrhetett: javithatatlan reczidivistái a bűnnek, örökös kényszermunkára ítélt gazemberek, rettentő bűnösök, kiket a köztársasági elnök kegyelme megváltott a verpadtól, fegyelmezhetetlen katonák, kiket a sánczfogság sem térített észre. E nyomorultak előtt — mióta a kényszermunkát a szó szoros értelmében és nagyon szigorúan alkalmazzák a gályákon — a betegség, bármilyen legyen, valóságos megváltás; áhítoznak utána, s ha másként nem juthatnak kórházba, mesterségesen teszik magukat beteggé. Ügyességük, találékonyságuk mesés: hogy kivonhassák magukat a munka alól, nem rettennek vissza semmitől, készek súlyos szenvedésre, készek a maguk örökös megnyomoritására s egy-egy szembeteg inkább vakká teszi magát, csak hogy a kórházban maradhasson. Azok, kik nincsenek életfogytiglan elítélve, kevésbé kegyetlenkednek magukkal, beérik, ha egy-két hetet pihenhetnek a kórházban s ha egy-egy ilyen betegséggel sikerül valamelyiknek lefőzni az orvost, valóságos epidémiája tör ki a rabok közt az illető sikerült betegségnél.

Benoit orvos aprólékosan tanulmányozta a rabok szimulált és erőszakosan okozott betegségeit; tanulmányai során tapasztalta, hogy az egyes fajok jellemzően egyforma módon csalnak. A breton gorombául makacs és brutális az ő eljárásában; a normadaiak óvatosan, ügyesen s apránként preparálják magukat beteggé; a délvidékiek dermesztően cinikusak és vakmerőek; a párisi inkább társaira bizza egy-egy családi mód kipróbálását, okul azok ügyetlenségén, s javít az eljáráson.

Megezik persze gyakran, hogy a csaló elszámítja magát, akkora adagot szed, hogy elpusztul. Utolsó pillanataiban, haldokolva vallja meg az orvosnak, hogy miként tette magát beteggé.

A sárgaság például, kedvelt betegség a rabok körében. Előidézéséhez vagy szimulálásához két módszerük van, azt választják, a melyiket lehet. Az egyik: vágott dohányt kókuszdió-olajba áztatnak öt-hat óra hosszat, s aztán a dohányt megszáritják a napon; az ilyen dohányból sodort cigarettába foszfort vakarnak a gyufáról s tiz-tizenkét cigarettára elegendő, hogy a sárgaság színe jelentkezzen az emberi testen; az orvos, huszonnégy óra multán, lázas gyomorbajt konstatál, s a páciens mindegyre hány, — kórházba kerül. A másik metódus is egyszerű: eczetbe áztatott és sáfránnyal meghintett pamutot helyez hóna alá a rab s jól betakarozik, hogy izzadjon; két órai izzadás után forróság lepi el a mellét, majd meg egész testét, s nyomban jelentkeznek a sárga foltok; a meddig eczetes pamutot dughat naponként hóna alá, addig nem is gyógyul ki a sárgaságból.

A dagadt arcz is a kapósabb betegségek közé tartozik. A páciens-jelölt egy jó erős tüvel föl-

szurja szájában a pofazacsót, valamelyik szives társa szalmát dug az igy ejtett sebbe és levegőt fúj belé, míg az arcz kellően neki dagad.

Szemgyuladást ugy csinálnak, hogy dohányport hintenek az alsó szemhéj mögé; szappanos öblögetéssel is szokták, de inkább csak az ujonczok, kik még nem tudják, hogy ezzel az eljárással könnyen eláruhatják magukat, mert a szappanhabról rendszeren rászárad egy kicsi a pillák peremére.

Szappanos vízzel okozzák a vérhas tüneteit is. Az Üdv-szigetén (Iles du Salut) jó ideig pompás szerük volt a raboknak, hogy akkor essenek vérhasba, a mikor nekik tetszett, — bőven terem ott a panacoco (hura crepitans) s annak a magja nagyon erős hatása. Tavaly azonban egy rab annyit nyelt belőle, hogy az orvos, kinek bevallotta a dolgot, nem tudta őt megmenteni. Társai szidták az árulót, hogy miért nem hallgatott hát legalább.

A haspuffadás sem szokatlan. Krétaport vagy porrá tört agyagpipát nyelnek és nyomban eczetet isznak reá; a gyomorban képződő szénsav elvégzi a többi.

Kivált az apró sebek elmérgezésében találékonyak a szerencsétlenek. Csunya lobbosodást ugy idéznek elő, hogy rongydarabkát, legyet vagy csontszilánkot vájnak testükbe, leggyakrabban a térdhajlásba, mert így könnyen megesik, hogy gyógyulás közben az inak ott összehúzódnak és szerencsésen belesántulhat az illető, s teljes hátralévő életére megszabadul a kényszer munkától. . . .

Ime, az egészség, melyért az emberiség imádkozik, — teher a boldogtalanoknak és ellenségük még az orvos is. És hát meghalni, egészen meghalni nem akarnak, — az öngyilkosság ritkaság. Élni! akárhogy, de élni, s lehetőleg munka nélkül! . . .

Miért édes a cukor?

Hát ez ugyan micsoda kérdés? mondaná a legtöbb ember. Pedig ez komoly kérdés. Egy igen elentékeny külföldi tudományos folyóirat is foglalkozott vele és kezdi a cikket ilyenformán:

»A sok óriás eredmény után, amelyet a fizika és kémia terén az anyag összetételének a megismerésében elértünk, még sem kaphatunk teljes választ arra az egyszerű kérdésre, hogy miért édes a cukor. A cukor kémiája alig ad valami utmutatást a magyarázat megtalálására, de az édesség kétségtelenül olyan valami, amihez nagyobb mértékben van köze az anyag szerkezetének, mint annak, hogy hány elemből van összetéve és milyen arányban. Az is szubjektív képesség, amely ugy látszik, az egész emberiségben megvan, de még sem olyan finom, hogy eldönthető legyen, min is alapszik tulajdonképen a sajátságos íz. Ép ugy vagyunk szagló érzékünkkel is. Hogy a testeknek tulajdonságai, amelyeket szaglásunkkal vagy izlésünkkel veszünk tudomásul, nagy titkot jelentenek, egy példával könnyen kimutatható.

A terpentinnel és a rózsaoajnak teljesen ugyanaz a kémiai összetétele, szintugy a legtöbb ugynevezett esszenciás olajnak, vagyis az őket alkotó elemek fajtája és arányos mennyisége azonos. Senki sem fog azonban egy pillanatra sem kételkedni abban, hogy a rózsaoaj illata épenséggel nem hasonlítható össze a terpentinnel szagával. De azért ezeknek az anyagoknak alapelemeikből való összetételében egy bizonyos szagnak fizikai tulajdonsága

egyáltalában nem okolható meg. A modern kémia inkább hajlandó arra, hogy egy anyag bizonyos szagának vagy ízének létrejöttét az egyes atomoknak sajátságos elrendezésének tulajdonítsa. Más szóval: az alkotó elemek ugyanazok maradnak, de különböző helyzetben vannak egymás iránt, úgy hogy ugyanazon kémiai összetétel mellett más és más fizikai tulajdonságok jönnek létre.

Találó hasonlatul az a triviális tény említhető fel, hogy egy bizonyos mennyiségű építő anyagból, tehát bizonyos mennyiségű téglából és deszkából egy nagyon lompos, nehézkes és egy igen diszes, művészi ház is felépíthető. Ép ugy elképzelhető, hogy ugyanazokból az anyagokból két kémiai test jöhet létre, amelyek közül az egyik édes, a másik keserű. A cukor tudvalevőleg nem az egyetlen anyag, amelynek az a tulajdonsága, hogy édes, de mindenesetre az egyetlen, amely mint ilyen a természetben előfordul. Azért is van elterjedve az a hit, hogy ha valami anyag édes, akkor abban cukornak kell lennie. Ez a föltevés azonban egészen téves.

A gliczerin édes, de nincs benne cukor, a saccharin ötszázszor édesebb a nádcukornál és mégis olyan különös test, amelynek kémiai összetételében nyoma sincs a cukornak. Inkább valószínű az, hogy ezeknek a testeknek a fölépítésében, dacára annak, hogy kémiai összetételük különböző, bizonyos hasonlatosság van, amennyiben az atomok, ezek a legkisebb részecskék, amelyek az anyagot alkotják, különbözőképen helyezkednek el egymáshoz és bizonyos csoportosulásban épen az édes íz tulajdonságát adják meg a testnek.

Némi alapot ennek az elméletnek a felállításához adott is már a kutatás. A gliczerinben ugyanis a szénatomok hármankint csoportosulnak és minden édes anyagban olyan számban csoportosulnak az atomok, amely a hármasszám többszöröse. Így például a szőlőcukorban, a saccharinban hatosával, a tejcukorban és a malátacukorban tizenkettesével. Ez nyilván összefüggésben van az édes íz fizikai tulajdonságainak, amely ezeket az anyagokat jellemzi. Az atomoknak az elhelyezkedése egy anyagban bizonyára alapvető fontosságu, mert különben semmiképen sem volna megmagyarázható, hogy két anyag közül, amelynek ugyanaz a kémiai összetétele, az egyik teljesen ártalmatlan, a másik pedig halálhozó mérég.

Fej vagy irás?

Irta: Spiegel Zsófia.

Százszor is megfogadta magában Blotters Róbert, hogy nem bucsuzik el Violától és ime, most mégis hozzá vezetett az útja. Semmi áron sem akart vele egyedül lenni és mégis magukban egy harmadik jelenléte nélkül állottak a villa pompás virágházában.

— Miért nem kerestél fel üdvözlésével engem most az öröklésem után? — kérdezte Viola természetes közvetlenséggel. Róbert minden gondolat híján szakgatta le a hervadt virágokat és így felelt:

— Mert nem tudok ugy örülni a maga szerencséjének, mint a hogy szeretnék, Viola kisasszony.

A lány futólagosan rávetette pillantását, miközben ő nagy érdeklődéssel szemlélte a sarokban álló palma-csoportot.

— Nem gondoltam, hogy ennyire irigy; sajnálom, nagyon sajnálom. Szomorúság szólott a hangjából.

— Nem vagyok irigy, Viola kisasszony — felelt hevesen — csak rosszul választottam meg, mint rendesen, a kifejezést.

— Nem mondaná meg tehát nekem, hogy mit értett tulajdonképen? Jőjjön, egy egész perczet adok magának, hogy szavait a legválasztékosabban állítsa össze.

— Annyi időre nincs is szükségem — szolt Blotters komolyan. Azt gondoltam, hogy meggazdagodása önt olyan légkörbe vezette, a melyben a mi barátságunk nem tud megélni.

— Hizelgés akar ez lenni? — kérdezte Viola halkán, mintha magához szólana; — mert vehetem sértésnek is.

— Mennyiben?

— Hát nem sértés az, ha azt gondolja rólam, hogy észre sem veszem az én régi barátaimat, most, hogy meggazdagodtam.

— De kedves kisasszony, ezt sohasem gondoltam önről, csak azt, hogy... hogy...

— Ejnye, igazán nem tudja magát érthetőbben kifejezni? — kérdezte a leány az ő régi pajzánkodó természetével. A férfi vad hűtlenséggel markolt bele a mellette álló cserép virágainak száraiba.

— Ön tehát elmaradásom okát akarja tudni, a miért hogy helyzetének megváltozása óta nem járok házához?

Igent intett.

— S felvilágosítást kér?

Ujra biczcentett fejével.

— Még ha azt mondom is hogy jobb elhallgatni.

— Igen, — szolt a leány — még akkor is.

— Akkor, — folytatta borusan Róbert — ismerje meg azokat... Távol maradtam, mert... szeretem magát, Viola!

A leány teste megrezdült.

— Igen, szeretlek! — ismétlé a férfi — annyira szeretlek, hogy nem marad más hátra, mint hogy... elmenjek.

A leány felemelte hozzá szemeit, a melyekben könnyek csillogtak, s feléje nyujtotta két kezét.

— De, Róbert hát nem látsz?

— Szegény leány! — nyögött Róbert kétségbeesetten. Félttem tőle, de hiába, semmit sem lehet tenni.

Badarságokat beszélsz — mondta a leány élénken, s felszarította könnyeit; — ha igazán szeretsz...

— Teljes szivemből!

— Azt látom, te kis csacsi! Hát azt hitted, hogy én vak vagyok?... És ha én..., ha én veled meg vagyok elégedve, hát az talán csak elég!? Kissé idegesen nevetett s lopva nézte Róbertet.

— Nem, kedvesem, az nem elég.

Haragos dobbanás volt a válasz.

— Viola, csak egyetlen becsületes ut áll nyitva előttem, csak egy ut, a melyre léphetek, ha önbecsülésemet meg akarom őrizni, s ha úgy akarok cselekedni, mint ahogy az igazi férfihez illik, s ez az ut a válás. Isten veled!

— Nem, nem, nem! Kicsi ujjával hevesen átszorította a férfi karját, de ez szelíden lefejtette őket.

— Mindenre a mi szent előttem, Viola, nekem mennem kell. Minden tisztességes ember így tenne az én helyemben.

Hangjából kiértézt, hogy elhatározása komoly, s a leány arca elhalványodott.

— Róbert — szolt hozzá kérően, — valóban igaz, hogy szeretsz?

— Esküszöm!

— És én is!

Meghatottan emelte ajkához a leány kezét.

— Válnunk kell édes, vess véget e gyötrelmeknek.

— Te sokkal többre becsüled más embernek mende-mondáit, mint engem.

— Sokat adok arra, hogy becsületesen, derekasan viselkedjem.

Hosszas hallgatás állt be.

— Emlékszel-e utolsó beszélgetésünkre, a mikor a tennis-pályáról hazafelé jöttünk? — kérdezte hirtelen Viola. A lovagiasságról volt szó.

— Igen, de fel nem foghatom...

— Te azt mondtad, hogy a lovagias ember még legmegvetettebb ellenségének is nyitva hagy egy utat; emlékszel?

— Mindenesetre.

— Azt mondtad, hogy ha egy ilyen volna a te hatalmadban, nem ölnéd meg, mielőtt alkalmat adnál neki, hogy harcoljon életéért. És ha a harcz ki volna zárva, más uton-módon adnál neki valamely eszközt esetleges megmenekülésére, bár ha csak azon is fordulna meg a dolog, hogy egy feldobott pénzdarab melyik oldalára esik. Emlékszel erre?

— Igen, — válaszolt csudálkozással — emlékszem.

— Ugy hát, — folytatta a leány emelt hangon — én is kérem, nem, követelem tőled ezt az előjogot.

— De hiszen az egészen más eset, Viola! — igyekezett tagadólag válaszolni Róbert. Hanem a vágyódás, hogy szabad utat engedjen boldogságában a véletlennek, elemi erővel támadt fel benne.

— Nem, nem más eset. Az egyik részen az én boldogságom áll, a másikon a te oktalan felfogásod a becsületről, amelyet fölébe akarsz annak helyezni.

— Nem tehetek másképp! — bugott elő a férfi kebeléből.

— Kell! Nem tagadhatod meg nekem azt, mit legaljasabb ellenségednek kész volnál megengedni. Nem szabad oly kegyetlennek és igazságtalannak lenned, hogy ezt nekem megtagadd. E szavakkal kis zsebtárczájából egy pénzdarabot keresett elő.

— Nem helyes...

— Én meg azt mondom: igen.

— Akkor nézeteink elválnak.

— Annál inkább van szükségünk bíróra, erre a pártatlan pénzdarabra.

— Legyen hát De legalább hadd, hogy nyíltan beszéljek veled Viola. Szivem mélyén megvetés kél önmagam iránt, hogy engedek kérésednek; nem helyes, de megteszem, mert akarom, hogy az enyim légy. Aláveted magad az eredménynek?

— Igen, szavamat adom. És te aláveted magad? Fogadd meg kézzszorítással!

— Megfogadom

— Nos, akkor dobj, szolt Viola izgatottan s a pénzdarabot a kezébe nyomta. Hamar, hamar.

Róbert feldobta a pénzt a levegőbe. Viola elkiáltotta.

— Fej! Fej!

A pénzdarab a földre hullott, egy párszor megfordult, azután tovább gurult, mig végre kettejükhöz közel megállt, úgy hogy világosan láthatták, mi van felül: fej vagy irás? — Fej volt.

Viola szemeit elárasztotta a könnyzapor s

Róbert szenvedélyesen ölelte magához s csókolta, csókolta.

* * *

— Hollá; hát ti mit csináltok ennyi ideig? — kérdezte Fred, Viola bátyja, aki tiz percczel később értük jött.

— Ah, fej vagy irást játszottunk — szolt Róbert hanyagul.

— Ugy? No akkor jó lesz, ha óvakodol Violától, — szolt nevetve Fred — mert ő nagyon veszélyes e tekintetben. Neki ugyanis egy nagyszerű pénzdarábja van, a mit a multkoriban kapott egy kereskedésben. Mind a két oldala »fej.«

— Haragszol rám? — kérdezte a leány halk hangon.

— Én? Te reád?

S szorosán magához ölelte a boldog Violát . . .

Mai számunkkal új regény közlését kezdjük meg, melyre ez uton is felhívjuk olvasóink figyelmét. Gara Józsefnek, a »Kis Ujság« jeles szerkesztőjének, a magyar hírlapirodalom e kiváló munkásának rendkívül érdekesítő munkáját, »Lelencz« című regényét sikerült olvasóink számára megszerezni, mivel azt hisszük, hogy kedves szolgálatot teszünk a »Kirtás« tagjainak.

Szent Máté evangéliuma. Delisle Lipót, a francia nemzeti könyvtár igazgatója becses unikumot vásárolt Kis-Azsiában: Szent Máté evangéliumának egy töredékét, mely biborszinü pergamenre van írva, görögül. Az aranyos betűk közé öt kis kép van foglalva, melyek úgy arkéologiai, mint művészethistória szempontból kiválóan érdekesek. Az egészről Aumont, a nemzeti könyvtár őre ír ki-merítő jelentést.

Negyvenegy gyermek apja. Foster faluban, nem messze New-Haventől, francia Kanadában lakik Levi Bresson, ki most hetven esztendő és a mult hónapban kísérte keresztelőre negyvenegyedik gyermekét. Első feleségétől tizenhat gyermeke volt, köztük hat pár iker; a második felesége tizennégy, a harmadik tizenegy gyermekkel örvendeztette meg. A negyvenegy közül harminczöt él: husz házas és nyolcz dödunokája is házas már. Utódjainak teljes száma százhuszonnégy. Első feleségét úgy szöktette meg s időközben volt ideje ahhoz is, hogy részt vegyen a szecsesszionális háboruban. Egész életében földműveléssel foglalkozott, ma is erős, egészséges, maga gazdálkodik majorjában. Apjának is tizen-nyolcz gyermeke volt.

Csere. Ki volna hajlandó megfelelő anyagi kárptólás mellett a pályafelvigyázó urak közül cserélni oly városból, hol gymnasium vagy reáliskola van, az ujgradiskai osztálymérnökség vonalán fekvő s a zágrábi üzletvezetőséghez tartozó Oriovac állomáson beosztott pályafelvigyázóval? Érdeklődők forduljanak Tain Pál pályafelvigyázóhoz, Oriovac pályaudvar.

REGÉNY-ESARNOK.

A lelencz.

— Irta: Gara József. —

I. FEJEZET.

Két anya.

Viharos nyári éj volt. Páris óriási palotáinak falán végig-végig cikázott minduntalan egy-egy erős villámlás, melyet nyomon követett a dördülés. Féllelmetes éjszaka volt mindenképen. Az utcák járatlanok, néptelenek voltak. Itt-ott sebes hajtással rohogott végig egy bérkocsi, hazaszállítván valamely késői járókelőt, ki nem mer arra vállalkozni, hogy ebben az itélet-időben gyalog tegye meg az utat.

A kávéházak, vendéglők élénkek, oda menekült az utca késői népe és így a közönség mindenütt tulságosan is vegyes. A rendőrök, boltőrök gummi-köpenyegekbe burkolózva, a kapuk és oszlopos tornácok aljában huzzák meg magukat Szóval olyan idő van, amire azt szokták mondani, hogy a kutyát sem kellene kiverni.

A mozgalmas éjjeli Párisnak tehát nyoma sincs, csak itt-ott menekül a vihar elől egy-egy megkésített alak. És abban a rettenetes időben, Páris egyik legnagyobb utcájában, rohogva jön egy bérkocsi, mely a kocsiban ülők jelzésére hirtelen megáll. A kocsi ajtaja felnyílik és egy sugártermetű, finoman öltözött, rendkívül szép arcú nő szállt ki belőle, majd visszafordul és lesegíteni igyekszik még valakit a kocsiból.

A másik utas is nő volt. Még pedig egészen koros nő, de szintén oly előkelően öltözve, mint a fiatalabb. Az idősebb urhölgy karján gondosan begöngyölve valamit tartott.

— Itt várjon reánk — mondá most az idősebb nő a kocsisnak, tört francia nyelven.

Ezután mitem törődött a cikázó villámokkal, a minderősebb dörgéssel, gyors léptekkel haladtak tova a gyalogjárón. A kocsis ámulva nézett utánuk, azután megcsóválva fejét, fogai között mormolá:

— Nem járhatnak jóban. Pedig kár azért a csinos teremtésért. Sokkal nem bírok, de egy biztató szaváért képes volnék mindenemet odaadni. Hanem hát nagyon fiatal jószágnak látszik, aligha vetne rám ügyet.

Mig a kocsis így mormolt magában, a két nő szorosán egymáshoz simulva, sietett a nagy paloták mentén. Már az eső is esni kezdett nagy cseppekben, úgy hogy az ifjabb nő kénytelen volt esernyőjét kinyitni. Magát nem sokat óvta az esernyővel, hanem inkább az öreg nő fölé tartotta, aki azt a rejtélyes csomagot vitte. Ennek a valaminek nem volt szabad megáznia. Erre vigyáztak féltékeny örködéssel. Örölkük már csurgott a zápoként ömlő eső, de annak a gondosan göngyölt csomagnak nem volt szabad megvizesednie.

De hát mi lehet az, amit önmaguknál is jobban féltenek? Nem gyötör bennünket sokáig a kíváncsiság. Az a csomag elárulja magamagát.

Sirni kezd. Sirni, valóságos csecsemő-hangokon, amelyek félreismerhetetlenek. Tehát kis gyermek, még pedig, nagyságáról itélve, alig pár hetes

Amidőn a fiatalabb hölgy meghallotta a gyermek sirását, összeresztett. Jobban összeresztett ettől a kis czérnaszál-vékony hangtól, mint a felhők még mindig tartó zugó morajától. Ezt a kis lelket is bizonyára ez a szüntelen dörgés riasztá fel.

Az idősebb nő csitítani kezdé, a fiatalabb pedig szeretettel hajol fölé és magyarul kezd beszélni.

— Ne sirj, kincsem, mindjárt tető alatt leszel.

De már utolsó szavai hangos zokogásban veszttek el.

— Légy erős — mondá biztatólag az idősebb.

— Meghalok utána.

— Dehogyan halsz.

Ha előtte nem haltál meg, most már badarság volna. Sokkal fontosabb, hogy el ne hibázzuk az utcát és házat.

Az ifjabb nő tétovázva széttekintett és egy közeli nagy ház kapuja felett megpillantott egy nagy táblát. Hirtelen megállt, átfutotta a márványtábla sorait, melyeket egy cikázó villám bevilágított. Azután reszketeg hangon mondá:

— Már ezélnél vagyunk!

— Hála Isten — felelé az idős nő.

— Anyám, — szólalt meg most újból a fiatalabb — meghasad a szívem, ha meg kell válnom tőle.

— Leányom, hát ezt ígérted? Nem elég nagy a csapás, még okatlan viselkedéssel tetézed a bajt.

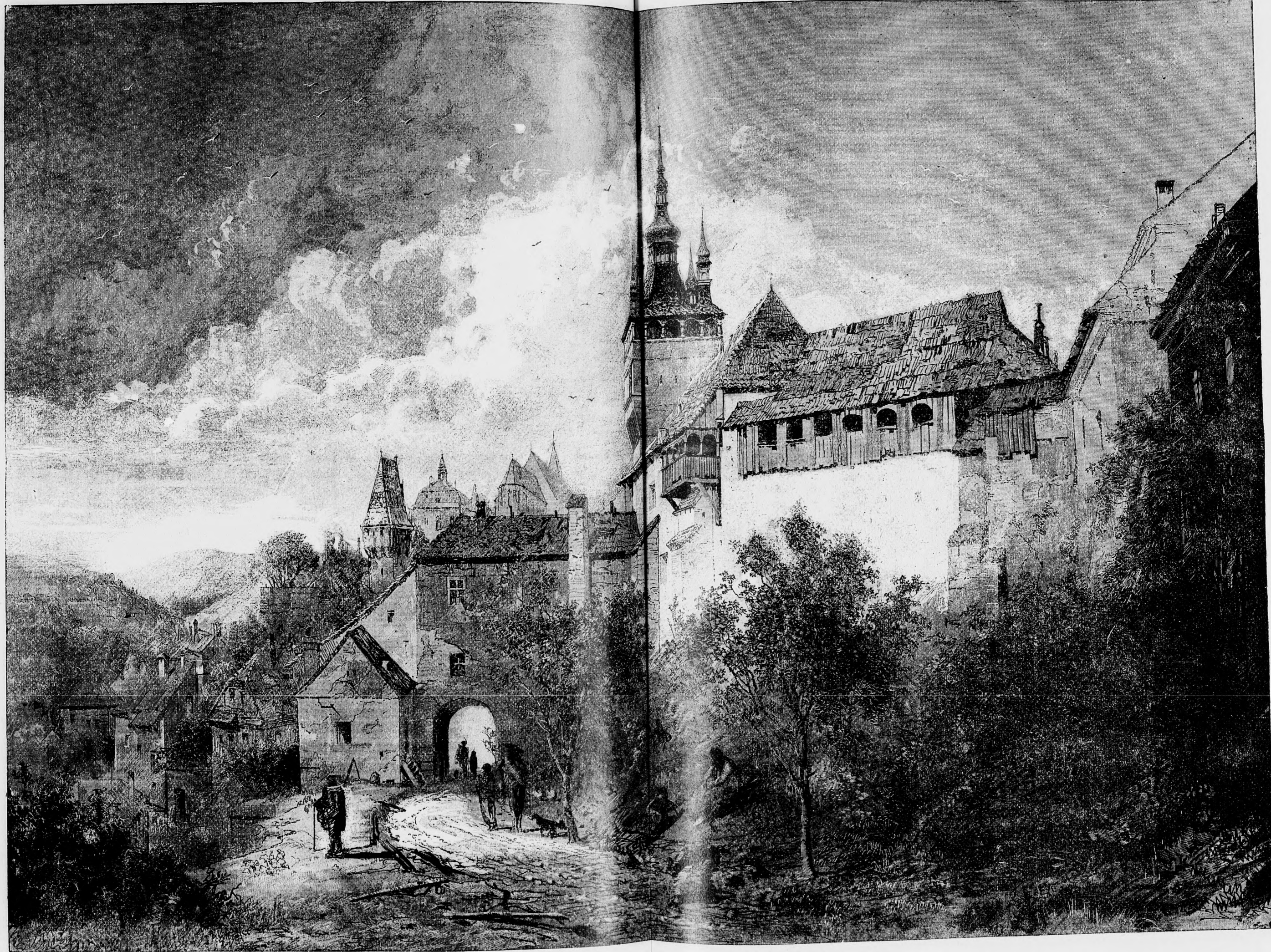
— De hát neked, anyám, mikor én ekkora voltam, mint ez a parányi lény, nem lett volna borzasztó megválni tőlem?

Az anya türelmetlenül intett.

— Most ne példálózgassunk időnk nincsen vesztegetni való, az időjárás pedig mindig borzasztóbb lesz, nem látod, mennyire szakad az eső és a kocsinkat ugyancsak messzire hagytuk.

A fiatalabb nő mintegy megerősítve magát, mondá:

— Tehát történjék, aminek történni kell!...

Sveiczi falu.

Most az idősebb hölgy a komor épületre mutatott.

— Ez tehát a lelencház?

— Igen. Az a felirat van felette. Bár francziául van írva, de teljesen megértem.

— Akkor tehát gyorsan cselekedjünk.

Az idősebb nő odalépett a kapuhoz, azután vizsgálódva körütekintett.

— Itt van a kis ablak — mondá a kapu mellett levő kis fülkére mutatva.

Az a kis fülke minden lelencházban ott van. Ebben a kis ablakban rejlik az egész lelencház-intézmény jellege. Nem az utcára, a kapuk sarkába teszik a boldogtalan és mondjuk szívtelen édes anyák gyermekeiket, hanem abba a kis fülkébe. Egész nyugodtan cselekedhetnek így, mert ez uton is ismeretlenek maradnak, ami a legfőbb céljuk. De lássuk csak, miként történik a kis lelencház átadása? A mint a két idegen nő a kis fülkéhez ért, az idősebb az ablakfülkében levő deszkácskára helyezte a pólyát.

— Istenem, teremőm — mondá elfuló hangon a fiatalabb.

— Csak erősítsd magad — nógatta az anyja.

Most az ablak mellett levő kis villamos csengőt akarta megérinteni az éltebb hölgy.

— Ne még, anyám, csak egy kicsit várj...

— Ebben a rettenetes időben? Hiszen már bőrig vagyunk ázva.

— Csak addig, míg egyszer megcsókolom.

— Gyermekeim, miért izgatod magad?

— Azt hiszem, meg fog könnyebbülnia szívem, őreá pedig szerencsét fog hozni az anyai csók.

— Tehát legyen meg, de gyorsan!

A fiatal nő reszketve borult a kis pólyára és összecsókolta a gyermekét.

Az idősebb nő arcán is két könyesepp gördült le. Azután megfogta a leánya karját és elhuzta őt a kis gyermekétől.

Ugyane perczen megnyomta az ablakfülke mellett levő villamos csengő gombját, mire mindketten sietve távoztak a ház elől . . .

Alig telt el egy pár másodperc s már hallatszott, amint a fülke ablakát félrehúzták, hogy a gyermeket bevegék. Az ablaknyitás zajára a fiatal nő visszatekintett s meglátta, midőn a kinyuló két kéz megfogta és beveszi a kis csecsemőt.

— Oh Istenem, kinek a kezébe került s fog még kerülni?

— Vele lesz az Isten! — felelé az anya — s mi nem tévesztjük el őt szem elől. . . .

A két nő ezzel még inkább meggyorsítá lépteit s egyenesen az elhagyott kocsi felkeresésére indultak.

Ott állt az még mindig ugyanazon a helyen, csak a kocsisa nem volt látható sehol. Csak mikor már egész a kocsihoz értek, vették észre, hogy a kocsis az egyik szomszédos ház kapuja elől bujik elő. Boszusan mormogva közeledett.

— Ebben az iszonyu időben nem szivesen teszem ám ki sem magamat, sem a jószágomat a tönkremenésnek — dörmögé, midőn egészen utasai közelébe ért. . . .

— Azt hiszem, mi jobban összeáztunk, mint maga — felelé boszusan az idősebb hölgy. Csak akkor vette őket jobban szemügyre a zsörtölődő kocsis, amidőn látta rajtuk a bőríg ázott ruhát, széles száját mosolyra huzva, mondá:

— No az igaz, hogy nagyságáék szépen néznek ki.

Hanem azt is észrevette a kocsis, hogy az a féltett csomag, amit a kocsiból magukkal vittek s ami nagyon hasonlított egy kis emberi porontyhoz, nincs náluk. De hát ő neki mi köze hozzá, hogy hova lett. Őt ezért az utért az a két elegáns dáma bizonyára fényesen meg fogja fizetni s ezzel rá nézve a legjobban van elintézve ez az egész rejtélyes ügy. Miután még az éltesebb urnó megparancsolta neki, hogy vigye őket vissza abba a vendéglőbe, ahonnan elhozta, közébe vágott a lovaknak s a kocsi gyorsan gördült végig Párisnak a nagy esőtől egész kis patakka vált utcáin.

(Folyt. köv.)

ISMERETEK TÁRA.

Telefonograf.

Pulsen, dán mérnök a minap mutatott be a berlini telefon vezetőinek egy új találmányt, melynek az a célja, hogy a telefon hangját fonográf módjára megörökítse úgy, hogy egy telefon-üzenet bármikor megismételhető legyen. A találmány azon a jelenségen alapul, hogy ha aczél vagy vaslemez fölött mágnessel írunk, az írás helyén a lemez mágneseles lesz, és ráhíntett vasparral előhívható hosszabb idő múlva is. A hol a mágnes erősebben hatott, ott a lemez is erősebb mágnes lesz. A telegrafon egyik mintáján 25 cm. hosszú és 14 cm. átmérőjű fahengerre csavart aczél-drót van, mely egy kis elektromágnes két sarka alatt vonul el a henger forgatása közben. A kis elektromágnes, mely ugyanolyan, mint a minő a telefonban a vaslemez mögött van, be van kapcsolva a mikrofon vagyis a távbeszélő vezetékbe. A mikrofon árama a beszéd szerint változik s így erősebb vagy gyöngébb mágnesezést hoz létre a mozgó aczél-dróton, a mi megfelel a fonográf viasz-

hengerén keletkező jeleknek. Ha most az ily jelekkel ellátott drót a kis mágnes alatt elülről kezdve végig forgatjuk, a mágnes tekercseiben indukció útján áramlökések keletkeznek s a bekapcsolt telefon visszaadja a beszédet, éppen úgy, mint a fonográfnál a jelekbe ütköző csucs rezgése. Meglepő, hogy a gyenge mágnesei jelek elegendők arra, legyen hallható a beszéd. Ebben az alakjában a telegrafon csak egy percnyi beszélgetés följegyzésére elegendő, azért több módosított formát is készítenek, a melyek 15 percnyi beszéd rögzítésére is alkalmasak. Ezeknél a fölvevő-drót a Morse-gép papiros-szalagjához hasonlóan elhelyezett s mozgatott aczél-szalag helyettesíti és ez őrzi meg csodás módon a láthatatlan fonogramot. Ugyanaz a szalag, ha már nincs szükség a rajta levő írásra, más beszéd fölvetelére is használható, mert a jeleket könnyű megsemmisíteni. Csak egy elem áramát kell bevezetni a kis elektromágnesbe s alatta végig huzni a szalagot, ekkor mindenütt egyformán mágneseles lesz s a jelek eltűnnek.

A legkönnyebb papír.

Angliában nemsokára általános használatnak fog örvendeni az az új papírfajta, amelyet egy londoni papírgyáros talált fel, s amely különb minden eddig használt papírnál. Az új papír különösen simaságával és könnyűségével tűnik ki. Browning angol költő munkái most jelentek meg ilyen papíron. Kötete 1558 oldalra terjed és mindössze 500 grammot nyom. Közönséges papíron nyomtatva ugyanez a munka 1200 grammot nyom. A népszerű kiadás, amely tizenhét kötetből áll, 25 kilót nyom. Az új papíron már bibliát is nyomtak, negyedmillió példányban.

Mr. Vesuvius.

Igy hívják a londoni Vezuv masinisztáját, akinek tisztas neve különben Burnes Creig. Mert Londonnak megvan a maga saját külön Vezuvja, amely abban a jeles tulajdonságban üt el a nápolyi hírestől, hogy a főntemlitett masinista szavára rendszeresen működik, s működése bármely pillanatban beszüntethető és azonkívül, ami fő, semmiféle veszedelemmel nem fenyegeti az emberiséget. A londoni Vezuv egyébként szintén okádja a lángot, füstöt és a lávát, tombol, dörög és löki ki magából a hatalmas szikladarabokat, hogy borsózik bele az ember háta. Ha pedig leszállunk e mesterséges hegy mélyébe, akkor találunk egy titokzatos masinériát, amelynek küllői, kerekei között ott mozgolódik mr. Vesuvius srófhuzóval és olajos kannával. Ő gondoskodik a villámlásról, dörögésről, a földrengésről és lávaömlésről, valamint a sziklák hajigálásáról. A derék ujkori Vulkán szivesen szolgál felvilágosítással is a gépezetre vonatkozólag, amelyet egy gőzgép mozgat. A felcsapódó lángokat tulajdonképpen egy egészen ártatlan gőz helyettesíti, amely csöveken át jut a kráterbe, s a magasba törő gőztömegekre egy nagy elektromoslámpa veti vörös világosságát. Így készülnek a tűzhányó lángjai. A borzalmas sziklatömbök, aranypikkelyekkel beragasztott papirosbálok, amelyet egy gép hajigál fel a magasba egy kéményen át. Ezt a gépet akár egy kis gyerek is kezelheti. A lávaömlés olyan élethű, hogy még nem félénk ember is visszahátrál előle, pedig a láva nem más, mint egy csomó rózsaszínű selyem sáv, amelyek egy láda fölött húzódnak el, s ebben a ládában egész sor villamos lámpa ég. A selyem csikok lefelé hullámszerűen, s borzalmas illu-

zióba ringatják a nézőt. A mennydörgést és a földalatti morgásokat egy orgonafajta produkálja, amelyet a gép hajt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Figyelmeztetés! Kérjük a tisztelt tagokat, hogy minden egyes befizetésnél a tagkönyvecske számát okvetlenül felírják a seck- vagy utalvány-lapokra, mert különben a nehézkes kezelés miatt könnyen megtörténhetik, hogy igényeik csorbát szenvednek.

Husz évi szobafogság. Csaknem hihetetlen dolgot fedeztek föl Engweiler elzászi községben. Beck János ottani földmives-gazda házába pár nap előtt két csendőr állított be, akik a földmives 42 éves fia, Beck János György, hollétét tudakolták. A csendőröket erre egy kamrához vezették, melynek csak egyetlen kis ablaka volt, ott kuczorgott a sarokban a keresett. A szerencsétlen ember mindig gyengeelméjű volt és ez okból rövid szolgálati idő után a katonaságtól 1878-ban elbocsátották. Ezután egy ideig tébolydában volt, de szülei, hogy kevesebb legyen a költség, hazavitték és az említett kamarában zárták. Ott még ruhát sem adtak neki. A szerencsétlen teljesen meztelenül kuczorgott a sarokban, melyből soha sem mozdult ki. Haja és szakála hosszúra nőtt és kusza csomókban csüngött alá. A kamra tele volt piszokkal és borzasztó bűz áradt ki belőle. A szomszédok többször hallották az örültet ordítani, hogy a férgek megesszik. Az embertelen szülők ellen bünvizsgálatot indítottak.

Anglia tökegazdagságát tükrözteti vissza az örökségi adó, melynek legutolsó statisztikáját Londonban most terjesztették elő. Az angol kincstár bevétele az örökségi adóból 1899-ben 2.840.334 fonttal szaporodott, 1884-től 1894-ig évenként átlag 163,5 millió font sterling örökség került megadóztatásra, 1895—1899. években pedig átlag 158,7 millió font, a legutolsó években 205 millió font sterling. Ebben az évben különösen gazdag emberek haltak meg, köztük George Smith, aki kerek öt millió fontot vagyis százhusz millió koronát hagyott hátra. Sir Henry Tató 20 millió, Thomas Henry Ismay 27 millió, Ch. J. Kuowles 23 millió koronával boldogította örököseit. Azután következik másfél tucat idősebb hölgy, kik 5—20 millióval kinlódttak. Az ennél is kisebb örökségeket a statisztika, mint nagyon is jelentékteleneket, föl sem említi.

Asszonyok csatája. Amerikai lapokban borzasztó részleteket olvasunk arról az asszonycsatáról, amely nemrég Idaho amerikai államban folyt le. Az idahói asszonyoknak korlátlan választó joguk van. Ennek az a következménye, hogy Idahóban nemcsak férfi-politikusok, hanem asszony-politikusok is vannak. Nemrég választás volt Weiser idahói városban. Az asszonyok is korteskedtek és ketten közülök, mrs. Martinson és mrs. Harrison, csunyan összevesztek a jelöltön. A veszekedés folyamán mrs. Martinson a következő bókot mondta ellenfelének:

— Ha hivatalt akarnék és azt látnám, hogy

olyan összeaszott boszorkány korteskedik értem, mint maga, úgy inkább lemondanék a hivatalról.

Az ily módon megszólított nem felelt, hanem belenyult ellenfelének arcába s azt irgalmatlanul összekarmolta. Mrs. Martinson pedig erre a kedveskedésre hatalmas pofonnal válaszolt, mire aztán a két asszony oly bensőn kezdett ölelkezni, hogy a férfiak csak minden erejük megfeszítésével tudták őket szétválasztani. A csatatér egészen el volt borítva tüvel, czopffal, pántlikával, virággal, csattal, fodorral, ruhafoszlánnyal, gyöngygyel és más effélével, amit a gyöngébb nem piperéül szokott használni. A szétválasztott verekedők bepanaszolták egymást. Az esemény természetesen nagy izgalmat keltett a helységben, ahol természetesen nyomban két párt támadt. A tárgyaláson konstatálták, hogy a férfiak nem tudják helyesen megbírálni az asszonyi sziv izgalmait s ennél fogva a törvény értelmében női esküdtszékot hívtak össze. A tizenkét asszony meghallgatta a tanukat s a bíraktól kapott utasítással visszavonult tanácskozásra. Nagyon nyugodtak voltak a tárgyaláson s nagyon nyugodtan fogtak a tanácskozáshoz, de ez csak a vihart megelőző nyugalom volt, mert a törvényszolga fülét néhány percz múlva oly éktelen láрма ütötte meg, hogy ijedten rántotta ki az ajtót és berohant a szobába. Itt oly látvány tárult eléje, amely a leg-erősebb férfiszívet is megremegetteti. A tizenkét asszony véres harcot vívott egymással. A szolga csendet parancsolt s miután a nyugalom helyreállott, fölszedte a földről a különböző toalet-tárgyakat és távozott. A tizenkét asszony komor arccal s kissé összekuszált hajjal lépett be a tárgyaló terembe s az elnöknő könyezve jelentette, hogy az esküdtek nem tudtak megegyezni. Az elnök kénytelen volt a tárgyalást elhalasztani és már most azzal fog kísérletet tenni, hogy hat férfiből és hat nőből való esküdtszékre bizza az ügy eldöntését.

Szoknyás inasok. Az amerikai és angol hölgyek nincsenek meglegedve férfi-cselédjeikkel s többen elhatározták, hogy nőket bujtanak a pinczesteri, komornyiki és portási libériába. Eleinte kinevették az ideát, de ma már kezd divatosná válni s New-Yorkban általánossá vált a libériás női cselédek intézménye. Kivált sok a skót leány, ki ilyen szolgálatra jelentkezik; szép magas termetűek a skót leányok. A komornyik-leány libériája: fekete kabát, fekete szoknya, földig érő finom francia gyolcskötény, oldalt és alul fekete selyem pánt szegélyezi a kötényt. A kabát Eton-szabásu, kihajtott, széles selyem rezervekkel, fehér ing, fehér nyakendő, simán hátrafésült haj, ez az esti dressz. Napközben tarkább a libéria: sötétkék vagy barna szoknya, piros vagy sárga pánttal, állig gombolt mellény fehér-piros vagy fehér-sárga pettyes szövetből, Eton-kabát hat aranygombbal s olyan gallérral, amilyen a szoknyán levő pánt.

A burok szabadságharcza czim alatt rendkívül érdekes kis könyv jelent meg a »Pannonia« kiadásában (Budapest, VII., akácfa-utca 22. sz.) Tamássy Béla tollából. E könyv tulajdonképen a burok történelmi fejlődését adja vonzó modorban. Ez most ugyszólván a legaktuálisabb olvasmány. A könyv maga megérdemli mindazon szimpathiákat, melyek most az egész világból a burok felé fordulnak. Ára mindössze 60 fillér.

Öreg láda. A British-Museum vezetőségét, amelyhez Salisbury miniszterelnök, Rosebery lord,

Rothschild Alfréd és sok más előkelőség tartozik, alaposan rászédte egy hatvanhat év óta halott ember. A londoni sajtó az utóbbi időben többször megemlékezett egy titokzatos ládáról, amelyet az 1834-ben elhalt Doucze Ferencz régiséggyűjtő hagyományozott a múzeumnak azzal a feltétellel, hogy az 1900-iki év egy bizonyos napján bontsák csak fel. Fel is bontották a ládát több gondnok és tudós jelenlétében, de nagy meglepetésre érdekes ritkaságok helyett csak néhány kéziratot találtak a ládában. A kéziratokat azután kiadták megbírálás végett. A tudósok vizsgálják a kéziratokat már jó ideje, de még semmi értékesre nem akadtak. A sok évtizeden keresztül őrzött titokzatos láda csak papirosrongyokat, szétszaggatott könyvtáblákat s teleírkált papirszeleteket tartalmazott. Legalul pedig egy levél fektet, melyben a következő olvasható: »Nézetem szerint kár volna a British-Museum előkelő izlésű és nagy intelligenciájú vezetősége tagjainak értékes műtárgyokat hagyományozni. Doucze Ferencz«.

Az öngyilkosság Kinában. A pekingi francia követség orvosa, Matignon dr., »Superstition, crime et misère en Chine« czimmel könyvet írt, amelyben sok érdekes dolgot mond el a Kinában divatos öngyilkos mániáról. Kinában az öngyilkosság oka többnyire a boszu, az irigység, a harag és a dacz. Egy kínai közmondás azt mondja: »Az életet egy éléttel fizetik meg«. Eszerint cselekszik a legtöbb életunt Kinában s boszuvágyuk kielégítéseül azt mondják magukban, hogy annak, aki őket a halálba kergeti, öngyilkosságukból nagy kára lett. Csakugyan sokszor megtörténik, hogy a kínai ember csak azért lesz öngyilkos, mert más ember őmiatta lesz azzá. A pénz s kereset kérdése nagy szerepet játszik a kínai öngyilkosoknál. A francia orvos megfigyelése szerint sehol sincs az aranyborjunak annyi imádója, mint a mennyei birodalomban. Ha egy kereskedő, versenytársa miatt, nem tud megélni, megeszik jó porció ópiumot és elmegy ellenségének üzletébe, ahol ennek nagy öröme kileheli a lelkét. Az az ember, akit versenytársa tönkre tett, azt hiszi, hogy azzal boszulhatja meg magát legjobban, ha versenytársa házában kapuján fölakasztja magát. A kínai ember, aki efféle okból öngyilkosságot követ el, a legnagyobb óvatossággal jár el, hogy célját el ne téveszsze. Az öngyilkosság után a rendőrség minden bizonynyal levelet fog zsebében találni, a melyben elmondja elhatározásának okát s megnevezi azt, a ki őt kétségbeesésbe kergette. Hogy egészen bizonyos legyen arról, hogy a hatóság mindezeket a dolgokat meg fogja tudni, az öngyilkos még arra is képes, hogy tettének okát a bőrére írja. A kínaiak azt hiszik ugyanis, hogy az emberi test bőrére írt betű eltörölhetetlen. A kínai ember a boszúból elkövetett öngyilkosságot a legtermészetesebb dolognak tartja a világon. Sőt Dyér-Ball angol író »Chinese Things« czimű könyvében azt állítja, hogy a kínai öngyilkos csak azt sajnálja, hogy nem lehet többször öngyilkos és be kell érni azzal, hogy csak egy ellenségének háza előtt mehet önkényt a halálba. A kínai menyecskek között is nagyon gyakori az öngyilkosság, a mi azonban könnyen megmagyarázható nagyon szomorú családi helyzetükből. A kínai menyecske ugyanegy házban lakik anyósával, a ki rendszeren igen rosszul, sőt kegyetlenül bánik vele, továbbá sógornőivel és férjének ágyasaival. Ezek valamennyien folytonosan boszantják, sőt bántal-

mazzák is. Vannak Kinában olyan vidékek, a hol a fiatal leányok annyira félnek a férjhezmenéstől, hogy sokszor csoportosan követnek el öngyilkosságot, csak hogy megmeneküljenek a házasságától és keserűségétől. Még föl sem cseperedett kínai leányok, alig tiz-tizenkét évesek, csak azért válnak meg az élettől, mert kétségbeesnek jövő anyósuk kegyetlen bánásmódja miatt. A kínai leányokat három-négy éves korukban eljegyzik és ettől fogva vőlegényének családjában nevelik és a legborzasztóbb szenvedéseket kell kiállaniok. A francia követségi orvos saját tapasztalatából írja a következőket: A múlt év elején a francia kórházban kezeltem egy kilencz éves leánykát, a ki már több év óta jegyben járt. Jövő anyósa kegyetlenül ütötte-verte és teste egészen sebes volt. Miután néhány hónapot a kórházban töltött, arra kérte az apáczákat, hogy tovább is náluk maradjon, mert nagyon fél vőlegényének anyjától. A gyermek a veréstől való félelme miatt nem akart családjához visszatérni. A jobb körök a megsértett becsület miatt elkövetett öngyilkosságot dicséretes dolognak tartják. A tudósok a legnagyobb elismerésre méltó tettnek mondják. Minthogy a kínaiak semmitől sem félnek úgy, mint testük megcsontításától, ennél fogva nagyon ügyelnek az öngyilkosságnál arra, hogy testüknek haláluk után valami baja ne legyen, mert ép bőrrel akarnak a mennyországba jutni. Azonfölül gyermeki kötelességüknek ismerik, hogy testüket ép oly sértetlenül és épen adják vissza a földnek, a milyen sértetlenül és épen kapták szülőiktől. A kínaiak csak a legritkább esetekben használnak szuró vagy éles szerszámot az öngyilkosság elkövetésében.

A rabszolgaság apostola. Harmincz esztendejénél több már, hogy emancipálták a szerecseneket s még akad lelkipásztor Amerikában, ki nem áttal a rabszolgaság visszaállítása érdekében prédikálni. A nagyon tisztelendő Henry Franc, a lélek problémájáról szónokolván a carnegiei liceumban, azt bizonyította, hogy kár volt eltörölni a rabszolgaságot! . . . Sőt az emberiség jól fölfogott érdeke azt kívánja, hogy jelöljenek ki bizonyos területet az Egyesült-Államokban, a hová kivándorolhassanak a szerecsenek s álljanak rabszolgaságba — önként. . . Azt hiszem — mondotta a nagyon tisztelendő lelkipásztor — hogy a szerecsenek, lelki üdvössége érdekében, szüksége van még ily erkölcsi és társadalmi kényszerhelyzetre és szüksége van erre a civilizált társadalomnak is. A szerecsen mint rabszolga kevésbé veszélyes; polgártársnak éretlen még.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felkérjük igen tisztelt tagjainkat, hogy a szerkesztői üzeneteket elolvasni sziveskedjenek, mert tekintve attól, hogy levelekre, levelezőlapokra, utalvány- vagy cheque-lapon tett kérdésekre többnyire itt válaszolunk s a beküldött pénzküldeményeket, ha több óra küldetnek, itt nyugtázzuk, gyakran általános érdekű értesítéseket is adunk, bár névre szólunk.

Cseskovits Béla, Annavölgy. Elszámoltuk május és júniusra, tekintettel azonban arra, hogy t. tagtárs ur múlt év június hóban lépett be egyesületünkbe, így ez év június havától kezdve már 3 korona 40 fillért kell fizetnie, hiánya van tehát júniusra 1 korona 40 fillér, sziveskedjék azt még

pótlólag beküldeni, hogy tagsági díjaival rendben legyen. Szívélyes üdvözlés. — *Tóth János, Báltaszék*. Küldött 9 korona 12 fillért megkaptuk, köszönettel nyugtázzuk. Üdvözlés. — *Bárdi János, Gány*. Köszönettel nyugtázzunk 22 korona 79 fillért. Üdvözlés. — *Szabó Miklós, Munkács*. Miután csak múlt év június havában lépett be, így ez év július havától kezdve kell havonként 3 korona 40 fillért befizetnie, fölöslege van tehát 1 korona 40 fillér, sziveskedjék jövő július hónapban csak 2 koronát beküldeni, miáltal július havi tagsági illetéke rendezve lesz. Augusztustól kérjük azután havonként 3 korona 40 fillért beküldeni, s amennyiben lehetséges, fizetéseit Dézsy Imre urnál eszközölni. Üdvözlés. — *Vizsolyi Gyula, Bessenyő*. Elkönyveltük május és júniusra. Üdvözlés. — *Láng József, Temesvár*. Elszámoltuk május és júniusra. — *Ehrenfeld József, Komárom*. Küldött 6 koronát megkaptuk, megfelelően elszámoltuk. Üdvözlés. — *Vavrik Vilmos, Zágráb*. Elkönyveltük május, június és júliusra. Sziveskedjék jövőben befizetéseit Weisz Vilmos ur állomási előjáró, bizalmi férfinál eszközölni. Üdvözlés. — *Keilbach Károly, Versecz*. Sziveskedjék jövőben befizetéseit Varga Kristóf ur pályafelügyelő, bizalmi férfinál eszközölni. Üdvözlés. — *Orend Márton, Teregova*. Elszámoltuk június és júliusra. Üdvözlés. — *Nasztfogel András, Szaár*. Kérjük jövőben befizetéseit Kertész Albert pályafelügyelő ur kezeihez teljesíteni. — *Kertész Albert, Szaár*. Elkönyveltük 132. és 3080. sz. tagunk javára. Köszönjük. Üdvözlés. — *Kovács Imre, Selyp*. Küldött 8 korona 80 fillért megkaptuk, megfelelően elszámoltuk, megjegyezzük azonban, hogy Csorba András csak múlt év június havában lépett be, így csak f. évi június hótól kezdve kell havonként 3 korona 40 fillért fizetnie, feleslege van tehát májusról 1 korona 40 fillér, sziveskedjék őt ezért felkérni, hogy küldjön még 2 koronát, miáltal ez év június hóra is tagsági illetéke kifizetve lesz. Júliustól azután kérjük részére havonként 3 korona 40 fillért küldeni. Üdvözlés. — *Szovicsó János, Anina*. Elkönyveltük június, július, augusztusra. Üdvözlés. — *Jajkoss Kálmán, Rozsnyó*. Elszámoltuk június, júliusra. Üdvözlés. — *Simon Ferencz, Petrozsény*. Beküldött 10 koronát megkaptuk, rendben elszámoltuk, f. évi szeptember hó 1-éig ki van egyenlítve. Üdvözlés. — *Nedeczky Ottó, Nagy-Maros*. Beküldött 37 korona 25 fillért megkaptuk, köszönettel nyugtázzuk. Szívélyes üdvözlés. — *Galba Mátyás, Lipótvár*. Elkönyveltük 1029. és 1031. sz. tagjaink javára. Üdvözlés. — *Caltin János, Cornia*. 2884. és 2885. tagjaink javára számoltuk el. Üdvözlés. — *Szécsényi Lukács, Kecskemét*. Elszámoltuk május, júniusra. Üdvözlés. — *Magyar Mihály, Kis-Várda*. Beküldött 8 korona vételét köszönettel nyugtázzuk, elszámoltuk a közöltek szerint. Üdvözlés. — *Kános József, Gyanafalva*. Elkönyveltük május és júniusra. Üdvözlés. — *Polgár Sándor, Fiume*. Köszönettel nyugtázzuk a 35 korona 22 fillért. Szívélyes üdvözlés. — *Jucker György, Somogy-Szobb*. Elkönyveltük április és májusra. Üdvözlés. — *Petykó András, Eger*. Küldött 5 korona 40 fillért köszönettel nyugtázzuk. Üdvözlés. — *Till Pál, Dorogh*. Küldött 18 korona 26 fillért, *Gáspár Vilmos, Csákvár*. 22 korona 40 fillért, köszönettel nyugtázzuk. Szívélyes üdvözlés. — *Gál Mihály, Bród*. Elkönyveltük 2394. és 2395. sz. tagjaink javára. Üdvözlés. — *Zsebők István, Ács*. 8 korona 80 fillért megfelelően elszámoltuk. Üdvözlés. — *Takács János, Baranya-Felső-Mindszent*. Igen, teljes kedvezményben, küldött 5 koronát megkaptuk, tagsági illetékei 1899. május 1-től 1900. június 30-áig rendben kifizetve vannak. Küldöttünk. Üdvözlés. — *Kácsándi József, S-A.-Ujhely*. F. évi június hó 30-áig teljesen rendben van. Alapszabályaink értelmében — melyeket mai lapunkkal küldöttünk szét — a halálegély, bármilyen halál esetében — öngyilkosságot kivéve — kifizetik. Az eddig kifizetett halálegélynél, melyekről lapunkban

elszámoltunk, a halál oka tudóvész volt. Üdvözlés. — *Szatmáry Károly, Uj-Arad*. 27 koronát kézhez vettük, köszönettel nyugtázzuk. — *Nagy Zsuzsanna, Bihar-Püspöki*. Elkönyveltük 1480, 1481. sz. tagjaink javára. Üdvözlés. — *Hegedüs László, Hatvan*. Jövőben sziveskedjék havi illetékeit Csekő Gyula ur bizalmi férfinál kezeihez fizetni. Üdvözlés. — *Milcsu Mihály, Gálffy László, Kassa*. Küldött 3 kor. 40 fillért, illetve 13 kor. 40 fillért elszámoltuk; jövőben sziveskedjenek havi befizetéseiket Bene János raktárnok ur, bizalmiférfinál teljesíteni. Szívélyes üdvözlés. — *Drab János, Kassa*. Elszámoltuk 1935. és 2081. számú tagjaink javára. Szívélyes üdvözlés. — *Virbán János, Maros-Bogát*. Küldött 13 kor. 60 fillért köszönettel nyugtázzuk. Üdvözlés. — *Juck János, Melsicz*. Köszönettel nyugtázzunk 7 kor. 60 fillért. Üdvözlés. — *Nagy Gyula, Szerencs*. 11 kor. 28 fillért kézhez vettünk, köszönettel nyugtázzuk. Üdvözlés. — *Iltsik Árpád, Zimony*. 9 kor. 80 fillért köszönettel nyugtázzunk. Üdvözlés. — *Petykószky Mihály, Nemei*. Elszámoltuk májusra és júniusra. Ön mint alapító tag az A. csoportba tartozik s az egész kedvezmények teljes összegére jogosítva van. Ezért fizet havonként most már 3 korona 40 fillért. Ennél többet soha sem kell fizetnie. Üdvözlés. — *Gallasz Sándor, Czece*. Igen, teljesen rendben van. Üdvözlés. — *Lipták József, Patnok*. Miután Ön még múlt év június hóban lépett be egyesületünkbe, így második éve f. évi június 1-ével kezdődik, miért is júniusra már 3 korona 40 fillért kellett volna beküldeni. Hiánya van tehát 1 korona 40 fillér, sziveskedjék azt még beküldeni s júliustól kezdve havonként 3 korona 40 fillért küldeni. Üdvözlés. — *Szappanyos József, Budapest*. Miután múlt év augusztus hónapjában lépett be, tehát f. évi aug. 1-től kezdve. Üdvözlés. — *Kretschmer Ágoston, Budapest*. Elkönyveltük 1900. május és júniusra. Üdvözlés. — *Jurescu István, Krusovecz*. Kézhez vettünk 4 korona 20 fillért, miután azonban Ön részére e hónapban 3 korona 40 fillért számoltunk el, így hiány van még 1 korona 20 fillér, miután 5 korona 40 fillért kellett volna beküldeni. Sziveskedjék ezt még pótolni. Üdvözlés. — *Keszi János, Jólész*. Rendben elszámoltuk, küldöttünk. Üdvözlés. — *Hegedüs Mihály, Budapest*. Igen, teljesen rendben van. Kivánsága szerint kijavítottuk. Üdvözlés. — *Dózsy Imre, Munkács*. Kérjük szives elnézését, óriási, mondhatni emberfeletti elfoglaltságunk az okozója, — az egyik ügyben lépéseket is tettünk, de eredménytelenül. Amint teendők csak egy kissé kevesebbek lesznek s hátralékainkat feldolgozni fogjuk, azonnal kimerítő levelet írunk. Kérjüktürelmét. Szívélyesen üdvözlés. — *Varga Zsigmond, Csála*. Küldött 9 kor. 40 fillért köszönettel nyugtázzuk, külön levelet is irtunk. Szívélyesen üdvözlünk mindnyájan. — *Székely József, Anina*. Megkaptuk, hátralékát kérjük f. hó 15-éig okvetlen beküldeni, különben addig ügyét nem rendezhetjük. Ezentul rendszeren fogjuk küldeni. Üdvözlés. — *Matyasovszky Gyula, M.-Szék*. Külön levelet is fogunk írni, addig is értesítjük, hogy f. évi június hóra még 1 korona 40 fillért kell fizetni, miután már múlt év június hóban lépett be. Szívélyesen üdvözlés. — *Sztrakosd Károly, Zólyom*. Elkönyveltük június és júliusra. Üdvözlés. — *Weisz Vilmos, Zágráb*. Május és június hóra 2—2 koronát küldött, miután múlt év május hóban lépett már be, így f. évi májustól kezdve havonként 3 korona 40 fillért kellett volna beküldenie. A küldött 4 koronából tehát 3 korona 40 fillért május hóra könyveltünk el, jelenleg marad tehát 60 fillér; sziveskedjék ehhez még 2 korona 80 fillért beküldeni, miáltal június havi illetéke is kifizetve lesz. Júliustól kezdve azután kérjük havonként 3 korona 40 fillért beküldeni. Üdvözlés. — *Diábik József, Szt.-Kereszt*. Mint már egy ízben értesítettük, még f. évi május hóról 1 kor. 40 fillér feleslege van, sziveskedjék ezért július hóra csak 2 koronát beküldeni, miáltal ezen felesleg rendezve lesz.

Üdvözlét. — *Magyari Dénes, Fogaras.* Küldött 6 korona 40 fillért megkaptuk, teljesen rendben van. Üdvözlét. — *Reitter Ferencz, Szarvas.* Mint már egy ízben értesítettük, még május hóról t. tagtárs urnak 1 korona 40 fillér feleslege van, miután csak mult év június havában lépett be. Hogy ezen felesleget rendezhessük, sziveskedjék augusztus hóra csak 2 koronát küldeni. Szeptembertől kezdve pedig havonként 3 korona 40 fillért sziveskedjék beküldeni. Öszinte üdvözlét. — *Jaskó György, S.-Tarján.* Május és június hóra 2—2 koronát küldött; miután mult év május hóban lépett be, így f. évi májustól kezdve havonként 3 korona 40 fillért kellett volna beküldeni. A küldött 4 koronából 3 korona 40 fillért május hóra könyveltünk el, felesleg maradt tehát 60 fillér; sziveskedjék ehhez még 2 korona 80 fillért beküldeni, miáltal június havi illetéke is kifizetve lesz. Julius-tól kezdve azután kérjük havonként 3 korona 40 fillért küldeni. Üdvözlét. — *Maár Ferencz, Nebojsza.* Elkönyveltük május és júniusra. Üdvözlét. — *Tanko István, Eger.* Küldött 14 korona 80 fillért köszönettel nyugtázzuk. Üdvözlét. — *Torzsás György, Temesvár.* Küldött 6 korona 80 fillért megfelelően elszámoltuk. Üdvözlét. — *Lehel Vincze, R.-Palota-Ujfalu.* Elszámoltuk május és júniusra. Üdvözlét. Küldöttünk. — *De Rivó József, Bród.* 37 korona 34 fillér átvételét köszönettel nyugtázzuk. Szívélyes üdvözlét. — *Egyházy János, Esztergom.* Küldött 15 korona 40 fillér átvételét köszönettel nyugtázzuk. Külön levelet is irtunk. Üdvözlét. — *Papp István, S.-A.-Ujhely.* 22 korona 40 fillért megkaptuk, köszönettel nyugtázzuk. Üdvözlét. — *Radó Ignác, Kis-Czell.* Köszönettel nyugtázzunk 36 korona 6 fillért, betegségely ügyben külön levelet irtunk. Üdvözlét. — *Deák R. József, Nagy-Becskerek.* Küldött 34 korona 92 fillért köszönettel megkaptuk. Sziveskedjék ismét oly eredményesen az új tagok szerzésében fáradozni, mint eddig. Tekintettel arra, hogy a szentesített alapszabályokat már széjjel küldtük, reméljük, hogy nem nagy fáradságába fog kerülni. Minden egyes tagunk kötvényét már írjuk s rövid idő múlva meg fogjuk küldeni. Üdvözlét. — *Cseh Sándor, Uj-Péteri.* Köszönettel nyugtázzunk 20 korona 80 fillért. Üdvözlét. — *Schiller Miksa, Meczenzéf.* Küldött 8 korona 80 fillért köszönettel nyugtázzuk, most már teljesen rendben van. Szívélyesen üdvözlét. — *Eröss J., Murány.* Szives értesítését köszönjük, megfelelően intézkedtünk. Üdvözlét. — *Vucinie Gájó, Sl.-Stupnik.* Amint látja, eleget tettünk óhajának, kívánjuk, hogy eredménye legyen. Üdvözlét. — *Simovits József, Lipótvár.* Miután t. tagtárs ur még mult év június havában lépett be, így egy éve folyó évi június hó 1-jével lejárt, s ezért június hóra már 3 korona 40 fillért kellett volna fizetnie. Sziveskedjék tehát a hátralékos 1 korona 40 fillért még beküldeni s jövő július hótól kezdve havonként 3 korona 40 fillért beküldeni. Szívélyesen üdvözlét. — *Zsigó György, Nagyvárad.* Küldött 30 korona 54 fillért köszönettel nyugtázzuk, megjegyezzük azonban, hogy Illés Ferencz tagtárs ur 2 koronája májusra könyveltetett el, mert arra hátralékban volt. Üdvözlét. — *Nagy Sámuel, Debreczen,* 9 korona 40 fillért, *Könyves Kálmán, K.-Félegyháza,* 16 korona 54 fillért, *Lovass János, N.-Károly,* 11 korona 40 fillért, *Eröss Imre, Murány,* 10 koronát, *Somody Imre, Kecskemét,* 67 korona 71 fillért, *Mátis Gáspár, Zilah,* 20 korona 40 fillért, *Bedő József, Versecz,* 8 koronát, *Máté Kertész Mihály, Uj-Székely,* 11 korona 06 fillért, *Dobos Elek, Szombathely,* 57 korona 4 fillért köszönettel nyugtázzunk. Szívélyes üdvözlét mindnyájuknak. — *Harczarik András, S.-A.-Ujhely.* Elkönyveltük május és június hóra. Üdvözlét. — *Jámbor Jánosné és Schwarcz Salamon, Sz.-Balla.* Most már teljesen rendezve van. Üdvözlét. — *Kerekes András, Debreczen.* Küldött 9 korona 12 fillért köszönettel megkaptuk, külön levelet irtunk. Üdvözlét. — *Peltik János, Kassa.* Teljesen rend-

ben van, június hó végéig tagsági illetékei ki vannak fizetve. Czimszalag kijavítása iránt intézkedtünk. Jövőben kérjük havi befizetéseit ha csak lehetséges Bene János máv. rakárnok úr bizalmi férfiunk kezeihez eszközölni. — *Özv. Juhász Gáborné, Boba.* Miután t. czim még mult év június havában lépett be egyesületünkbe, így egy éve folyó évi június hó 1-én lejárt, s ezért e hóra már 3 korona 40 fillért kellett volna beküldenie. Sziveskedjék tehát a hátralékos 1 korona 40 fillért még beküldeni s jövő július hótól kezdve 3 korona 40 fillért küldeni. Szívélyes üdvözlét. — *Biró Ede, Kovászna.* Küldött 6 koronát köszönettel nyugtázzuk. Szívélyes üdvözlét. — *Czinege Mihály, Mike-szásza.* Miután ugy az 1041. mint 1061. sz. tagunk már mult év június havában léptek be egyesületünkbe, így egy évük folyó évi június hó 1-én lejárt, s ezért e hóra már 3 korona 40 fillért kellett volna beküldeniök. Sziveskedjék tehát a még egyenkint hiányzó 1 korona 40 fillért beküldeni, s jövő július hótól kezdve pedig havonként 3 korona 40 fillért küldeni. Üdvözlét. — *Gálffy László, Kassa.* Hiányzó lapokat elküldöttük. F. évi július hó 1-ig teljesen rendben, kiegyenlítve van. Szívélyesen üdvözlét. — *Kalászy Géza, Ó-Pázna.* Becses levelét vettük, annak értelmében intézkedtünk. Szívélyes üdvözlét.

Keresk. törvényszéki leg bejegyzett kiegyezési iroda

Budapest, **Fellner és Goldschmid** Bécs, Budapest,

BUDAPEST, IV., régi posta-utcza 4.

Elvállalja fizetésektelen czégek kiegyenlítését, diszkrét és megbízható információkkal szolgál. Elfogad pénzbehajtást illető megbízásokat, kultiválja a diszkrét kényes kutatásokat. Elvállal mérlegeléseket és az üzlet bármely frázisában mérvadó értesítéssel szolgál.

Czimbalmaim az ezredéves kiállításn kitüntetve.

Szalon-czimbalmok

pedálos, barna vagy feketében, kitünő erős csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kaphatók. — Alapos tanítást is elvállalok, havonta 8 frtért.

➡ Árjegyzéket bérmentve küldök. ➡

JEGESI GÉZA

műokleveles czimbalomkészítő és a vaskoronás czimbalom feltalálója

Budapest, VII., nefelejts-utcza 43. sz.

készítési telepen